

**XXI. národní přehlídka amatérského divadla pro děti
Rakovník 2002**

DĚTI DNESKA KŘIČELY

Hrát pro děti chce notnou dávku odvahy a sebevědomí. Udržet je pozorné dá zabrat. Přimět je ke spolupráci bývá častokrát heroický výkon. Během představení DS Hraničář Rumburk O zlém draku Mračounovi mrňousové nejen, že se nenudili, ale i dupali, tleskali, radili a smáli se. Režisérka **Marcela Koukolská** nás nechala nahlédnout pod pokličku úspěchu.

Vy hrajete pro diváka od 2 do 8 let. Zajímalo by mě, jestli takhle staré děti skutečně chodí do divadla. Míváte vyprodáno?

Na tuhle pohádku ano. A máme to vyzkoušeno, protože jedna z hereček má tříleté dítě, které chodilo před rokem i na zkoušky a velmi se bavilo. Zná všechny písničky.

Většinou se totiž říkává, že dnešní děti nejsou vychovány k divadlu.

U nás v Rumburku chodí na pohádky. Horší jsou dospělí.

A jak jste pracovala se scénářem Josefa Mlejníka? Je v konečné fázi vcelku?

Ne, je vyškrtán. Něco jsme si udělali i po svém.

Dostávají herci na jevišti prostor k improvizaci?

Pro děti se jinak hrát nedá. Například při scéně, když je klaun učí básničku a za ním vylézají zvířata, nikdy nežalovaly, ale dneska křičely tak, že se herci museli schovat za paraván. Improvizovat se musí vždycky, protože každé dítě reaguje na něco jiného.

Máte raději hry pro děti, nebo

protože jsou více navštěvované. Takže, když třeba udělám někdy pohádku a několikrát ji zahraji, mohu si dovolit hru pro dospělé, kterou bych chtěla dělat.

Děláte pohádky jen proto, abyste si zaplatila hry pro dospělé?

Ne, mě baví. Měla jsem z pohádek strach. Nevěděla jsem, jak budou děti reagovat. Kdy přidat, ubrat, měla jsem i hrůzu z pantomimy na začátku. Zdála se mi při zkouškách dlouhá. Až při představení jsem najednou zjistila, že ji děti berou úplně perfektně. Spíš dospělým připadá delší. Ony jsou prostě jiné a měla jsem z nich strach.

Myslíte tedy, že děti jsou náročnější publikum než dospělí?

Určitě. Už jenom pro to, že herec na ně musí jako na publikum reagovat - co říkají. Podle toho občas měnit text.

Takže je těžší představení pro malé než pro dospělé?

Myslím, že je těžké udělat jakékoli dobré představení. Jenom pro děti je nutné pracovat trochu jinak.

A jak jste úspěšná s hrami pro dospělé?

Nedávno jsme se dostali na Třebíč. Ještě před revolucí jsme se se hrou, kterou režíroval můj muž a kde já jen hrála, dostali až na Slovensko. Celkem jsme odehráli asi 56 repríz, ale poté jsme už časově nestíhali.

Tomáš Lisý, Adam Doležal

pro dospělé?

Abych pravdu řekla, tohle je moje druhá pohádka. Většinou režíruji hry pro dospělé. A jelikož si musíme jako soubor vydělat, uvádíme raději pohádky,

Nové divadlo Mělník PLAVÁČEK

Ve čtvrtek jsme upozorňovali, že v diskusi při charakteristice představení bylo omylem použito označení „klasická pohádka“. V pátek ráno jsme pak zhlédli Erbenovu pohádku Tři zlaté vlasy Děda Vševěda uváděnou Novým divadlem z Mělníka pod názvem Plaváček. Tuto inscenaci lze oprávněně označit za klasickou pohádku. Dramatizátoři Jana a Jaromír Dědkovi vyšli skutečně z Erbeny, vybrali přímé věty a bez zbytečného dalšího motivického rozšiřování je doplňovali svým autorským dialogem. Vznikl text velice hutný, až strohý, dávající naději na představení se silným dramatickým nábojem. Režisér však nedomyslel, že jeho scénář je rozdělen do dlouhé řady scén, při nichž se na jevišti zásadně mění prostředí a většina z nich ještě nese další technické nároky (jízda po řece, vytrysknutí pramene, rozkvetení stromu atd.). Scénografická organizace jeviště obsazovala především prostor kolem portálů, čímž se ochuzovalo aranžmá po-

stav v mnoha akcích, stavěly se zde zbytečné stěny, kterých stejně nemohli herci nijak využít, a každá proměna probíhala neúměrně dlouhou dobu při celkové tmě či polosvětle. Krátké úseky scén se tak střídaly s dlouhými prodlevami přestaveb a děj se místo ve zrychleném tempu odehrával v pozvolném plynutí, které mnohdy ani nemohlo být naplněno hereckou akcí, neboť jednotlivé postavy vždy po rozsvícení světel nejprve buď nadbytečnými slovy či pohybem popisovaly prostředí. Stereotypní rytmus pak pocit nenaplněnosti dramatické zápletky ještě umocňoval. Mělnický soubor má solidní herecké zázemí i co do počtu, takže mnohé postavy mohly být dobře typově obsazeny, avšak v jejich režijním vedení mnohé zůstávalo nenaplněno. Více jevištní fantazie a pečlivější vypracování drama-tických situací do přesného temporytmického členění, to by asi měly být cíle pro další práci ambiciózního režiséra mělnického Nového divadla.

Rudolf Felzmann

Divadelní spolek Hraničář Rumburk O ZLÉM DRAKU MRAČOUNOVI

Na jeviště vedou dva klauni, potkají se a začnou spolu být – hrou. Z kufru se stane motorka, jejíž pneumatiku přifouknou, motorka se rozjede. Věci pod jejich rukama se mění a my diváci se spolu s nimi ocitáme ve světě fantazie, hry a hravosti. Komunikace s publikem je v tu chvíli přirozená, partnerská. Nepotřebují slova a přitom je dorozumění dokonalé. Celá ta úvodní část končí nápaditým obrazem vícekončetinového klauna za paravánem. Přicházejí další herci,

klauni a principál. A představení jako by začínalo znovu. Spolu se slovy však postupně mizí ona kýžená klaunská hravost a nápaditost. Herci, ač si zachovávají klaunské výtvarné atributy, klauny přestávají být. Kým

jsou? Ponejvíce dospělými hrajícími si pro děti na děti. Necítí se v těch rolích dobře, pomáhají si vnějšími prostředky, až je to někdy víc mrc-kování než hraní. Spolu s touto vnitřní ztrátou klaunství, mění se i kvalita komunikace s publikem. Z partnerského vztahu se stává vztah školometský. Děti jsou používány podle vůle herců. Nejmarkantněji to bylo vidět v situaci, kdy principál nejprve hledá ostatní herce, pak učí děti říkanku. Děti pomáhají s objevením klaunů, seč mohou, leč principál nepřistupuje na jejich podněty (ač dělají jen to, oč je předtím sám žádal), vede si svou a reakce publika je mu v tu chvíli viditelně proti mysli. V samotném příběhu o Mračounovi pociťujeme ztrátu klaunství, tj. fantazie, hravosti až bolestně. Je škoda, jak bez nápadu se řeší poslání dopisu drakovi nebo hra s balónky jako mraky. Určitá neujasněnost báze, kým právě jsou postavy na jevišti v té které situaci, provází pak inscenaci až do jejího závěru. Přitom výtvarné řešení inscenace je odpovídající naznačenému klíči, hercům nabízí prostředky, ale bez jejich invence zůstává často jen kulisou, předmětem. Hrají šikovní lidé, nelze přehlédnout divadelní zkušenost a poučenost. Škoda, že Rumburští uhnuli z cesty, kterou v úvodu nabídli, z radosti tak zbyly spíše rozpaky.

František Zborník

Harlekýn a Kolombína (scénář a režie Petr Nosálek) v provedení Divadla Alfa Plzeň bylo prvním inspirativním představením letošní Popelky. Ukázka precizní profesionální práce podle následující divácké diskuse skutečně inspirovala, a to dokonce i v oblastech, které byly právě v průběhu seminářů označovány za problémy. Zaujala skvělá variabilita ve scénografii, perfektní práce se světly i zvukem a oprávněně bylo připomínáno obrovské herecké nasazení. S tímto divadlem se ještě setkáme v neděli a věrme, že nás opětovně potěší.

Rudolf Felzmann

DNES!
ve 22.00 v kinoteátru Prasopes
Limonádový Joe

PLAVÁČEK PŘI DVOU PRAKTIKÁBLECH

Málokdy se stává, že dětské publikum vydrží přes 70 min. v klidu tak, jak se stalo u představení Nového divadla Mělník **PLAVÁČEK**. Zeptat se režiséra Jaromíra Dědka, jak toho docílil byla jasná věc. Kromě toho jsem se však dozvěděl, jak je starý nápad na realizaci této inscenace.

Plaváček byl váš nápad?

Plaváček odehraný při jedné oponě a dvou praktikáblech byl nápad ještě mého táty, který měl takovou představu, ale vlastně jsme nevěděli, jak by se dala udělat. Chtěli jsme hrát všichni. Jenže táta pospíchal, utekl na divadelní nebe. Mně přišla škoda zajímavého nápadu. Pohádka je známá, navíc spousta děje, takže jsem dotvořil tátovu vizi podle svého. Já si pořád myslím, že k dětem patří kulisy, ačkoli vím, že už se tak nehraje. Proto jsem do představení přidal dekorace ke koukání. Scéna je můj nápad, zbytek taky. Nejhorší byl text. Byť si stále myslím, že není dostatečně kvalitní, byl východiskem z nouze. Přečetli jsme tři knihy o dědovi Vševedovi, vzali jsme si Pavlíčkův překlad děda Vševeda a další a další věci, jenže nic se nám nehodilo. Manželka je všechny sebrala a začala laborovat. Přepsala jednou, já říkám k ničemu. Přepsala podruhé, přepsala potřetí, přepsala počtvrté a pak to vzdala. Vzal jsem vše do vlastních rukou a tvořil sám znovu. Upravovalo se ještě při zkouškách. Konečný text je výsledkem zkoušek. Porota dostala mou předlohu,

určitě z ní nebyli moudří, polovička je jiná.

Záměr byl co nejméně textu, co nejvíce děje. Mám to osvědčené. Když hrajeme pro děti od tří do třinácti let, je v hledišti ticho. Tak jako dnes. Dobrá vizitka. Víím, že když je v představení příliš textu, děti šumí, nezajímá je.

Při psaní jste spolupracoval s manželkou. Vznikaly rodinné rozkoly?

Nemohly vzniknout, protože jsem jí vždy nařídil, jak si to představuji. Řekl jsem, že mám takovou představu, a chtěl, aby jí dotvrdila. Já jsem velmi rezolutní. Dokud nejsem spokojen, nehneme se z místa. Stejně dodnes nejsem úplně spokojen. Ale zaplat' Pánbůh, protože my jsme vlastně třikrát představení překopávali. Navíc v životě jsem nerezíroval. Znáím jenom pochytky od táty. Pouze zásadní věci. K režii jsem přišel jak slepý k houslím. Když otec zemřel a přišla otázka, kdo bude režisrovat, všichni koukli na mě.

Pro mne je Plaváček první režie, první scénář, svícení, hudba, jen scény jsem dělal odjakživa. Premiéra se vším všudy.

Hra zažila v podstatě třetí premiéru,

protože vždy někdo vybuchne. Poprvé Plaváček, který byl špičkový, ale odešel do Disku, zakázali mu s námi dále spolupracovat. Pepíno dnes byl pro nás východisko z nouze. Bohužel furt není takový, jak bych si ho představoval. Zjistil jsem, že mladí lidé ve věku sedmnáct, osmnáct let nejsou schopni osmnáctiletého zahrát. Nezahrájí sám sebe. Zahrájí staršího. Zvláštní, ale je to tak. Poté se mi rozpadli lidičky z měst, museli jsme vše překopávat znova.

Představení trvá přes sedmdesát minut, daří se vám udržet vždy diváky v napětí?

My jsme hráli čtyřikrát s dneškem. Zatím vždy byl v sále klid. Děti šly s obrazem. Dokonce místy i fandily. Tak jako tady.

Je před hodnocením poroty, chystáte už teď nějaké úpravy?

Doufám, že lidi se znova nerozpadnou, že budu moci konečně stavět. Za dobu, co představení děláme, jsme mohli být někde jinde. Myslím si, že jsme schopni hru dotáhnout ještě k lepšímu, ještě víc ke koukání. Musíme ale hrát. Ted' jsme měli devět měsíců pauzu, což není zrovna dobré. Například zrovna dnes nevyšel závěr. Má být jasné, že je konec. Jinak to byla naše nejlepší repríza. Technické věci pomijím. Žádné zásadní chyby.

Máte poměrně vychytaná světla i zvuk. Vás to baví?

Strašně. Usmyslel jsem si, že každý obraz bude mít svou náladu. Já jsem je tak cítil. Ladili jsme i kostýmy – mírně do románského stylu. Proto i malinko keltská hudba. Při přestavbách jsem chtěl vyjádřit ubíhající čas, užívám tikání, které se dál rozvíjí.

Co se týče světla, představení je na nich postaveno. Bohužel dnes si je herci neuhlídali. Adam Doležal, Tomáš Lisý

✉ O NEPŘÁTELÍCH DLOUHÉHO SPÁNKU

(Pátek 15. listopadu 2002) Probudila jsem se v sedm hodin a dvacet devět minut. Kolem mě se (povětšinou marně) snažilo spát asi dvacet unavených. Pod námi (v sále rozborového semináře běhal malý Plaváček a vykřikovat něco o Pepíkovi a miminku. Paní rovnající židle (teta, maminka či úplně cizí paní?) ochotně naslouchala problémům malého „neposedy“. Poněkud méně ochotně jsem jim ovšem naslouchala já a několik probuzených. Zbývala mi asi hodina a půl,

kterou jsem mohla radostně prospat nikým nerušená, bohužel se tak nestalo.

Jestli tohle čte někdo, kdo by s ranním rovnáním židlí mohl něco udělat (třeba ho o hodinu či dvě posunout dopředu), snažně ho prosím, aby tak učinil. Moc děkuji (nejen za sebe) a přeji všem nikým nerušenou dobrou noc... Želvička

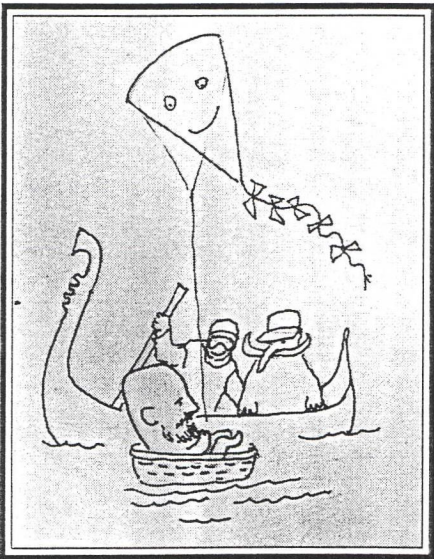
TEN, KDO KOUPI, NEPROHLoupÍ

Dobré divadlo bývá divadlem poučeným. O divadle pro děti to platí dvojnásobně. Kam za poučením na POPELCE? Jednak na rozborové semináře, jednak k prodejnímu stánku ARTAMA, kde naleznete dostatečně širokou i hlubokou studnici poznání. K základním pramenům, jimiž se tato studnice napájí, patří publikace **MÝTUS DIVADLA PRO DĚTI** z pera renomované divadelní teoretičky a kritičky **Aleny Urbanové** či publikace **DIVADLO OČIMA DĚTÍ** autorky **Ivany Veltrubské** a mnoho dalších knih, věnovaných nejrozličnějším divadelním disciplínám.

**PÁTEK OČIMA
PAVLA PURKRÁBKA**

Nabídka účastníkům **POPELKY** poskytuje i výběr z poměrně početné repertoárové literatury. Texty divadelních her pro děti doplněných dramaturgickými pendanty naleznete v ediční řadě nazvané **DRAMATIKA PRO DĚTI**, ale také v přílohách časopisu **Amatérská scéna**. Např. v ročníku AS 2000 (jeho čísla jsou umístěna mimo prodejní stánek ve volném výběru na stole u hlavního vchodu do foyeru divadla za 2,- Kč za 1 ks) jsou otištěny oceněné texty z prvního ročníku autorské soutěže **Oříšky pro Popelku**. V dalších číslech najdete celou paletu titulů her pro děti v rubrice **Dramaturgický pozorník**. Neváhejte, ten, kdo koupí, neprohloupí.

Milan Strotzer

Časový harmonogram DNEŠNĚJŠKA

Sobota 16. listopadu 2002

10.00 – 11.05 hodin, Představení
Divadelního spolku Tyl Libice nad
Cidlinou

Tylovo divadlo, **PEKELNÝ MARIÁŠ**

13.00 – 13.50 hodin, Představení
Divadelního spolku Vavřinec Praha

Tylovo divadlo, **RADÚZ A MAHULENA**

15.00 – 17.00 hodin, Rozborový
seminář a reflexe dětské skupiny o
představení

Sál KC, *Pekelný mariáš a Radúz a Mahulena*

18.00 – 19.40 hodin

INSPIRATIVNÍ PŘEDSTAVENÍ

Středočeského divadla Kladno

Tylovo divadlo, **LAKOMÁ BARKA**

20.45 – 21.45 hodin, Reflexe dětské
skupiny a diskusní fórum o představení

Sál KC, *Lakomá Barka*

At' už to začne... aneb dětská motlitba k divadelnímu Pánu Bohu. Foto -hlb-

GOLDEN EAR (ZLATÝ SLECH)

Vše směřuje k horšímu. Ke včerejší únavě se do mé mysli vkrádají všeobecně zpomalené reakce, občasná malá dezorientace a... tak. Ale ani mráz, ani vítr, ani vedro, ani zima, ani světlo, ani tma, ani slabý sluch, ani únava, ani počáteční stádium schizofrenie agenta od poslání neodradí!!! Sice zdaleka netrpím vším zmíněným, ale stejně se nenechám odradit...

PLAVÁČEK od Nového divadla Mělník měl veskrze kladné „ušní“ hodnocení, co do dětí (pomímám hlas, který se během představení kohosi ptal, kdy že se už na jevišti objeví ta Popelka).

Dospělí si také nijak výrazně nestěžovali (tentokrát pomímám jakési dvě dámy, které se s úsměvem na tváři po skončení shodly na tom, že zapomněly, že se ještě musí Plaváček vrátit, a po získání tří vlasů už očekávaly konec).

Ačkoli to není obvyklé a mé práci adekvátní, jednou se to muselo stát. V rámci odposlouchávání diváckých reakcí na představení **DS Hraničář**

Rumburk O ZLÉM DRAKU MRAČOUNOVI musím nahlédnout k věku cílové skupiny diváků (2 – 8) a nebrat „dospělé“ (i když se značným odstupem vyřčené) reakce v potaz. Pokud tak učiním, mohu s lidným svědomím prohlásit, že diváci (kterým je inscenace určena) si nestěžovali.

Představení **HARLEKÝN A KOLOMBÍNA Divadla Alfa Plzeň**, které nahradilo původně plánované **MÁLINKA, BOBR A KRÁL NA STŘEŠE**, je z toho druhu, které divák miluje a

špión je díky němu bez práce. Neslyšel jsem nic špatného.

I takový je úděl agentů.

Psychologická (když pomínu fyzické „vedlejší účinky“) rozpolcenost. Pomalu upadám do „temného neznámého světa vlastního povědomí“ a mnohdy se tolik soustředím na důmyslné poslouchání, až se „zamyslím“. Tak až uvidíte člověka v polospánku, kterak klímbá uprostřed foyer, nevšímejte si ho a nechte mě spát.

– ad –

UCHO

Vaše názory a příspěvky

* Milí redaktori, dovoluji si zasáhnout do Vaší těžké práce a prostřednictvím tohoto plátku bych chtěl sdělit členovi Vašeho týmu a zároveň členovi odb. org. **TRITECH**, Tomíkovi Lisému, že mám chuť na panáka!!!

Vít Pícl

* **Jsem** zde poprvé, ale povedlo se vám to!
(podpis nečitelný)

* Nestačil vám potlesk.

Alžběta (Bětka) Černá

* **Pan Felzman** prezidentem!

Alena Hilbertová

* **Moc** díky. Bylo to supr. Dík *SVP*

* **Máme** pocit, že rozbor pohádek najednou a po sobě jsou tak dlouhé, že ke konci - tedy aspoň my - nejsme schopni vnímat tu přehrášeni informací. Je to škoda. *S.*

* **Zhlédnout** divadlo je vždy se **Z!** *S.*

* **PS** - Díky... *anonym*

* **Je** hezké, že zde na představení bylo tolik mladých diváků. Jsem z Pod Úrovně a zajímalo by mne, zda to je stejné na všech představeních. *K.*

KUKÁTKO číslo 4. vydalo oddělení Kulturní centrum dne 16. listopadu 2002.

Redakční kolektiv: Jan Švácha, Tomáš Lisý, Adam Doležal a Anina Rollová.

Foto a sazba kancelář U Lídy.

RAPORT
Nejčtenější týdeník okresu

KLÁRA®
KVĚTINY
RAKOVNÍK

